

Monitor Gospodarczy

Czerwiec 2009

Główne tendencje w gospodarce

- Polska w I kw. 2009 r. z PKB o 0,8 % wyższym w porównaniu z I kw. 2008 r. jest w UE-27 jednym z trzech krajów wykazujących dodatnią dynamikę wzrostu gospodarczego (na Cyprze PKB wzrósł o 1,6%, a w Grecji o 0,3%).
- Spadek produkcji sprzedanej w przemyśle był w kwietniu znaczny, sprzedaży w handlu detalicznym niewiele niższy niż rok temu, a w budownictwie nieco wyższy.
- Roczna dynamika wzrostu cen konsumpcyjnych w kwietniu była nieznacznie wyższa, niż w marcu. Główną przyczyną były wyższe ceny żywności i wzrost cen regulowanych energii.
- Roczny wskaźnik spadku eksportu w marcu był niższy, niż lutym. Głębiej spadł import, co przyczyniło się do powstania, podobnie jak w lutym, nadwyżki na rachunku obrotów bieżących bilansu płatniczego.
- W dalszym ciągu obniża się zatrudnienie, wolniej rosną płace.
- Niższa dynamika wzrostu gospodarczego ogranicza dochody sektora finansów publicznych i wpływa na wzrost deficytu budżetowego.
- Aktualizowane prognozy wskazują na prawdopodobieństwo stopniowej stabilizacji i poprawy dynamiki wzrostu gospodarczego.
- Istotnym czynnikiem osłabiającym ujemny wpływ kryzysu na polską gospodarkę jest integracja z UE-27 i wykorzystanie środków z funduszy strukturalnych i funduszu spójności UE.
- Na łagodzenie ujemnych następstw kryzysu wpływa realizacja programów antykryzysowych.

GUS: natężenie niekorzystnych tendencji jest w Polsce mniejsze, niż w większości krajów UE

GUS: „W kwietniu br., w warunkach pogarszającej się sytuacji na rynkach światowych, w Polsce utrzymywały się niekorzystne tendencje w podstawowych obszarach gospodarki, przy czym ich natężenie było znacznie mniejsze niż w większości krajów UE. Nadal obniżała się w skali roku produkcja sprzedana przemysłu oraz sprzedaż detaliczna. Dalszemu osłabieniu uległo tempo wzrostu produkcji budowlano-montażowej. Przy znacznej dynamice cen towarów i usług konsumpcyjnych i wolniejszym niż w poprzednich miesiącach wzroście wynagrodzeń nominalnych, w mniejszym stopniu wzrosły wynagrodzenia realne oraz siła nabywcza emerytur i rent. Obniżało się przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw. Po raz pierwszy od października ub. roku

zmniejszyło się rejestrowane bezrobocie, było jednak wyższe niż przed rokiem. Słabsza niż przed rokiem kondycja finansowa przedsiębiorstw oraz negatywne zmiany na rynku pracy wpływały niekorzystnie na sytuację budżetu państwa.” 25 maj, str. 3, www.stat.gov.pl.

NBP i RPP o przyczynach osłabienia

NBP, Rada Polityki Pieniężnej: „Dane, które napłynęły od ostatniego posiedzenia Rady wskazują na utrzymywanie się recesji w Stanach Zjednoczonych i jej pogłębienie się w strefie euro. Jednocześnie część informacji dotyczących Stanów Zjednoczonych może sygnalizować pewien wzrost aktywności w tej gospodarce w nadchodzącym okresie, natomiast - mimo poprawy niektórych wskaźników koniunktury - prognozy wzrostu gospodarczego w strefie euro, będącej głównym partnerem handlowym Polski, zostały ponownie obniżone. Dalsze pogorszenie koniunktury obserwowane jest także w krajach Europy Środkowo-Wschodniej. Najnowsze informacje dotyczące sytuacji gospodarki polskiej potwierdzają, że aktywność gospodarcza utrzymuje się na niskim poziomie. W kierunku spowolnienia wzrostu oddziałuje spadek popytu związany z recesją za granicą, obniżanie się tempa wzrostu realnych wynagrodzeń gospodarstw domowych i gorsza sytuacja finansowa przedsiębiorstw, a także utrudniony dostęp do kredytu. Pomimo utrzymywania się nadpłynności sektora bankowego, podwyższona premia za ryzyko sprawia, że koszt kredytu pozostaje na stosunkowo wysokim poziomie. Czynnikiem dodatkowo ograniczającym popyt jest pogarszanie się nastrojów podmiotów gospodarczych. Jednocześnie informacje o sytuacji na rynku pracy potwierdzają dalszy spadek zatrudnienia oraz stopniowe obniżanie się dynamiki wynagrodzeń, co przyczynia się do zmniejszenia presji inflacyjnej.” Z „Informacji NBP po posiedzeniu RPP”, 27 maj 2008 r.”, www.nbp.pl

Według Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych (CASE) poprawa zaczęła się w trzecim kwartale 2009

CASE: „Zgodnie z naszą oceną gospodarka znalazła się w recesji w I kwartale 2009 r. Przemawiają za tym spadki po stronie podaży w ujęciu kwartalnym i rocznym. Kredyt dla gospodarki realnej praktycznie zamarł w I kwartale głównie z powodów po stronie podaży, ale wiele firm zrezygnowało także z kredytu inwestycyjnego. Po stronie popytowej nastąpił gwałtowny spadek inwestycji w środki trwałe, ale jeszcze szybciej firmy pozbywają się nadmiernych zapasów. Po raz drugi krótkoterminowe prognozy pogorszyły się znacznie od poprzedniej prognozy CASE, chociaż zapewne właśnie zakończyła się ostatnia runda

rewizji światowych prognoz wzrostu gospodarczego. To pogorszenie perspektyw u naszych najważniejszych partnerów w świecie stawia pod znakiem zapytania możliwość osiągnięcia dna recesji przez gospodarkę w drugim kwartale br.. Według naszej prognozy PKB zacznie słabo rosnać dopiero w III kwartale, od IV kwartału jego dynamika będzie podnosiła się stopniowo, aby pod koniec 2010 r. zbliżyć się do dynamiki potencjalnej. Konsumpcja pozostanie filarem wzrostu gospodarczego mimo jej osłabienia dzięki obniżce PIT i znacznej rekompensacie dla emerytów, oraz podwyżkom płac, choć malejącym. W 2010 r. eksport i inwestycje publiczne w infrastrukturę będą prowadziły do przyspieszenia tempa wzrostu. Notabene, spodziewamy się, że wkład eksportu netto będzie dodatni. W II połowie 2010 r. może zacząć się ożywienie w inwestycjach prywatnych”.

Źródło: raport CASE, 27 maj 2009 r. - portal:www.case. research.eu

PKB w I kw. 2009 r. był w Polsce o 0,8 % wyższy w porównaniu z I kw. 2008 r.

GUS: ” Według wstępnego szacunku **produkt krajowy brutto (PKB)** w I kwartale 2009 r. był wyższy realnie o 0,8 %, w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego. **Wartość dodana brutto w gospodarce narodowej** w I kwartale 2009 r., w porównaniu z analogicznym okresem 2008 roku, była wyższa o 1,2 %. **Wartość dodana brutto w przemyśle** spadła o 5,9 % w porównaniu z analogicznym okresem 2008 roku, natomiast w **budownictwie** wzrosła odpowiednio o 3,4 %. **W sektorze usług rynkowych** wartość dodana brutto w I kwartale 2009 r., w porównaniu z analogicznym okresem 2008 roku, była wyższa o 3,1 %, w tym wartość dodana brutto w handlu i naprawach wzrosła o 1,9 %, natomiast w transporcie, gospodarce magazynowej i łączności o 0,3 %. **Popyt krajowy** w I kwartale 2009 r., w porównaniu z analogicznym okresem 2008 roku, był niższy o 1,0 % przy wzroście **PKB** o 0,8 %. **Spożycie ogółem** w I kwartale 2009 r., w porównaniu z analogicznym okresem 2008 roku, było wyższe o 3,9 %, w tym spożycie indywidualne o 3,3 %, a spożycie publiczne wzrosło o 6,1%. **Nakłady brutto na środki trwałe** w I kwartale 2009 r. były wyższe o 1,2 %, w porównaniu z analogicznym okresem 2008 roku. **Stopa inwestycji** (relacja nakładów brutto na środki trwałe do produktu krajowego brutto w cenach bieżących) wyniosła 14,9 % wobec 15,1 % przed rokiem.” Z „informacji bieżącej GUS”, 29 maj 2009 r., str. 2 i 3, www.stat.gov.pl

Szacunek wzrostu PKB w latach 2007 - 2009 (według danych GUS z 29.5.09)

Dynamika PKB*/ i handlu zagranicznego, zmiany w % do roku poprzedniego

Wyszczególnienie	2007	IV kw. 08	2008 r.	I kw. 09
PKB	6,8	2,9	4,9	0,8
Popyt krajowy	8,7	3,5	5,4	-1,0
Spożycie ogółem, w tym:	4,6	7,3	5,9	3,9

spożycie indywidualne	4,9	5,3	5,4	3,3
spożycie publiczne	3,7	14,1	7,6	6,1
Akumulacja, w tym:	24,3	-4,6	3,8	-23,8
Nakłady brutto na środki trwałe	17,6	4,6	6,2	1,2
Eksport wg rachunków narodowych	9,1	-0,7	7,2	-14,6
Import wg rachunków narodowych	13,7	1,0	8,2	-17,6
Wartość dodana brutto, w tym:	6,7	3,4	4,9	1,2
Przemysł	10,1	-1,1	3,9	-5,9
Budownictwo	10,8	5,0	11,0	3,4
usługi rynkowe	6,5	5,3	5,9	3,1

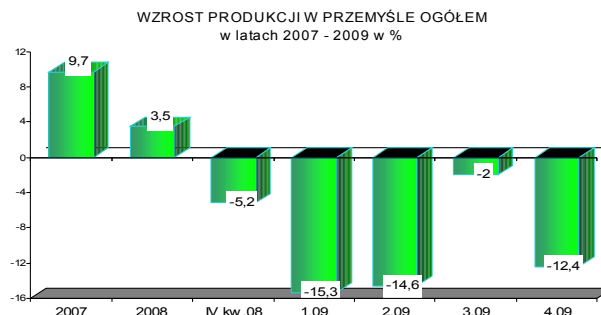
* / PKB brutto nie wyrównany sezonowo (ceny średnioroczne roku poprzedniego).

Źródło: „Informacja bieżąca GUS”, 29 maj 2009 r..

Obniżenie dynamiki PKB w Polsce było w I kw. 2009 r. mniejsze niż w większości krajów UE-27. Aktualne prognozy MFW, KE i OECD wskazują, że w 2010 r. dynamika PKB może być w Polsce dodatnia i wyższa w porównaniu z większością krajów UE-27.

W kwietniu 2009 r. utrzymał się obserwowany od października 2008 spadek produkcji sprzedanej przemysłu, znacznie większy niż w marcu, któremu towarzyszyło obniżenie zatrudnienia oraz słabnący wzrost wynagrodzeń.

Produkcja sprzedana przemysłu była w kwietniu 2009 r. o 12,4% niższa niż rok temu (w marcu o 2%). spadek w energetyce wynosił 7,6%, w górnictwie 21,1%. W porównaniu do marca pogorszyła się sytuacja w przetwórstwie przemysłowym (w marcu notowano spadek produkcji o 0,6%, w kwietniu o 12,6%). Po 4 miesiącach 2009 r. spadek produkcji wynosił 10%. Spośród głównych grup wytwórczości niższa niż przed rokiem była sprzedaż dóbr zaopatrzeniowych (o 15,5%) i inwestycyjnych (o 14,1%). W niewielkim stopniu zwiększyła się produkcja sprzedana konsumpcyjnych nietrwałych (o 2,6%) oraz dóbr konsumpcyjnych trwałych (o 0,3%).

Po 4 miesiącach 2009 r. w większości branż dziedzin przetwórczego poziomu produkcji był niższy niż rok temu, ale w 5 działach odnotowano wzrost produkcji (lub poziom był niewiele niższy niż rok temu. Były to: produkcja żywności i napojów, urządzeń elektrycznych,

komputerów i wyrobów elektronicznych oraz sprzętu transportowego. Natomiast głęboki regres notowano w produkcji metali, maszyn, wyrobów z metali, pojazdów samochodowych, rafinacji ropy naftowej, odzieży .

Wydajność pracy w przemyśle mierzona produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego była w okresie styczeń – kwiecień 2009 r. o 6,3% niższa niż przed rokiem, przy spadku przeciętnego zatrudnienia o 4,1% i wzroście wynagrodzenia brutto o 5,5%.

W maju 2009 ogólny klimat koniunktury w przemyśle przetwórczym oceniany był nadal negatywnie, gorzej niż w analogicznym miesiącu ostatnich 6 lat, ale lepiej niż w kwietniu. Pogorszenie koniunktury sygnalizuje 23% badanych przedsiębiorstwo, a 18% liczy na poprawę koniunktury.

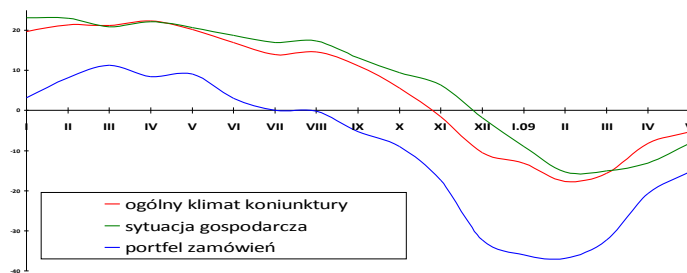
Na opinie przedsiębiorstw wpływają mniej pesymistyczne niż w kwietniu oceny bieżącego portfela zamówień. Mimo przewidywanego w najbliższych miesiącach nieznacznego wzrostu produkcji, przedsiębiorcy nie sygnalizują możliwości poprawy sytuacji finansowej. Utrzymuje się nadmierny stan zapasów wyrobów gotowych, planowane jest zmniejszenie zatrudnienia, choć w mniejszym stopniu niż przewidywano poprzednio. Zdaniem przedsiębiorców można spodziewać się niewielkiego spadku cen.

Negatywne oceny klimatu koniunktury, choć nieco lepsze niż w poprzednim miesiącu, dotyczą przedsiębiorstw wszystkich klas wielkości, w większym stopniu jednostek małych i średnich niż dużych. Odmienne są formułowane oceny dotyczące przyszłej produkcji, nadal są one negatywne w przedsiębiorstwach małych, podczas gdy w przedsiębiorstwach dużych i średnich poprawiły się i kształtują się na poziomie dodatnim. W konsekwencji przedsiębiorstwa duże i średnie mogą spłacać swoje zobowiązania z mniejszym opóźnieniem niż małe.

W maju przedsiębiorcy w większości działów przetwórstwa przemysłowego zgłaszali oceny koniunktury lepsze niż przed miesiącem, choć w wielu przypadkach nadal negatywne. Na najniższym poziomie swoją koniunkturę oceniają producenci odzieży. Wyrobów tekstylnych, metali i wyrobów z metali, maszyn i urządzeń, sprzętu transportowego, urządzeń elektrycznych, zajmujący się poligrafia i reprodukcją zapisanych nośników informacji. W tych przemysłach oceny negatywne są wyższe od pozytywnych o 13 do 30 pkt. chociaż w niektórych są lepsze niż miesiąc temu. Gorzej niż miesiąc temu oceniają koniunkturę producenci materiałów budowlanych.

Pozytywne oceny ogólnego klimatu koniunktury formułują producenci: wyrobów farmaceutycznych, artykułów spożywczych, napojów i wyrobów tytoniowych, chemikaliów i wyrobów chemicznych. Mniej pesymistycznie niż w kwietniu oceniają swoją koniunkturę producenci pojazdów samochodowych.

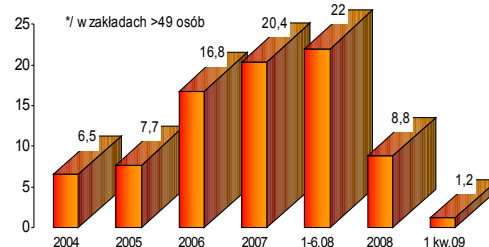
Wskaźniki koniunktury w przemyśle przetwórczym (I. 2008 - V.2009)

Budownictwo

Wzrost inwestycji był w 2008 r. wolniejszy od wysokiego, dwucyfrowego w poprzednich 2 latach. Nakłady inwestycyjne (w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej 49 osób) były w 2008 r. w cenach stałych wyższe o 8,8% w porównaniu do roku 2007. Dynamika wzrostu inwestycji wyraźnie się zmniejszała w kolejnych kwartałach, jeszcze w pierwszym półroczu 2008 wzrost wynosił 22%. Słabnące inwestycje mają niekorzystny wpływ na sektor budowlany. Również 1 kwartał 2009 wskazuje na niskie tempo inwestowania. Nakłady na środki trwałe brutto wzrosły zaledwie o 1,2%.

WZROST INWESTYCJI (w % do roku poprzedniego

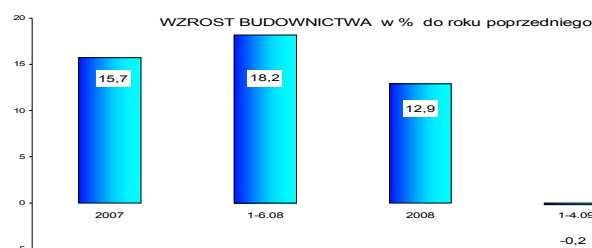

W 2008 wskaźnik wzrostu produkcji budowlanej w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej 9 osób wynosił 12,9% i był to wzrost nadal wysoki ale niższy od oczekiwań i poprzednich prognoz. W kwietniu produkcja budowlana była wyższa o 0,5% w porównaniu do bardzo wysokiego poziomu przed rokiem, a po 4 miesiącach poziom produkcji utrzymał się na poziomie roku ubiegłego (spadek o 0,2% mieści się w granicach błędu statystycznego).

Podstawowe tendencje zmian w budownictwie po 4 miesiącach 2009 r. scharakteryzować można następująco:

- Tempo wzrostu produkcji budowlanej maleje, ale jest korzystniejsze niż w innych dziedzinach gospodarki.

- Pozytywnie na wolumen produkcji budowlanej wpływało rosnąca (jeszcze) liczba oddawanych do użytku mieszkań, podczas gdy oczekiwano wzrostu budownictwa infrastrukturalnego.
- Słabnie tempo wzrostu płac; w 2008 r. płace w budownictwie wzrosły o 13%, w kwietniu 2009 roku o 2,5%.
- Coraz mniejsza jest dynamika wzrostu cen produkcji budowlanej; w kwietniu 2009 ceny produkcji budowlanej wzrosły o 0,8%.
- Zdolności produkcyjne przedsiębiorstw budowlanych wykorzystywane były w maju 2009 r. w 75%.

Nie ulega wątpliwości, że kryzys na rynkach finansowych wpływa negatywnie na sektor budownictwa, chociaż jego konsekwencje w różnym stopniu występują w poszczególnych rodzajach budownictwa. Najszybciej zareagowało **budownictwo mieszkaniowe developerskie w sferze obrotu mieszkaniami** (budujące mieszkania na sprzedaż i wynajem). Pierwszym sygnałem nadchodzącego kryzysu były trudności w sprzedaży mieszkań. Kolejny etap widoczny w mieszkalnictwie już w ostatnich miesiącach 2008 r. i trwający nadal, a nawet pogłębiający się - **to zmniejszająca się liczba rozpoczynanych mieszkań. W** okresie styczeń - kwiecień 2009 rozpoczęto budowę 38,8 tys. mieszkań i było to o 35% mniej niż rok temu, a developerzy budujący mieszkania na sprzedaż i wynajem rozpoczęli o 55% mniej mieszkań. Zmniejsza się liczba **wydawanych pozwoleń na budowę** mieszkań we wszystkich rodzajach budownictwa. Mniej rozpoczynanych mieszkań doprowadzi w przyszłości do zmniejszenia **liczby mieszkań oddawanych do użytku**; jest to efekt **przesunięty w czasie**, zależy od cyklu budowy.

Inna jest sytuacja w **budownictwie infrastrukturalnym**, gdzie osłabienie tempa wzrostu robót (ale nie regres) wynika z przyczyn organizacyjnych i systemowych, a w niewielkim stopniu wpływ mają czynniki związane z kryzysem na rynkach finansowych.

Opinie dotyczące przyczyn słabnącego tempa produkcji budowlanej są różne. Według przedsiębiorstw dysponują one wystarczającymi zdolnościami produkcyjnymi, obecnie niewykorzystywanymi. Problemów upatruje się w trudnościach w przygotowaniu warunków do realizacji olbrzymich zadań w dziedzinie infrastruktury. Te niekorzystne czynniki nie

wywołują rezygnacji z prestiżowych projektów, ale następuje przesuwanie terminów realizacji inwestycji.

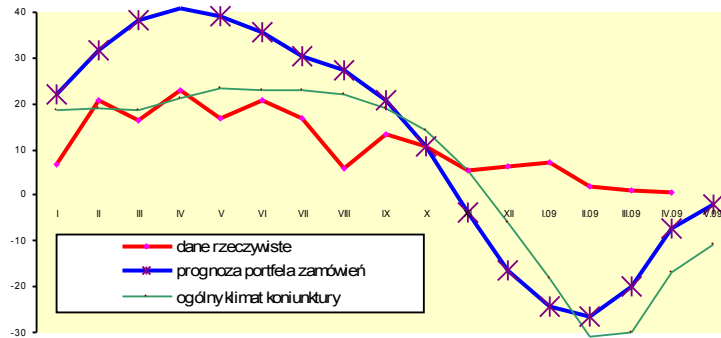
W obecnej sytuacji prognozowanie zmian w budownictwie nawet na najbliższe miesiące jest co najmniej ryzykowne. **Jest prawdopodobne, że w budownictwie zmniejszenie tempa wzrostu będzie łagodniejsze niż w pozostałych dziedzinach gospodarki.** O tym, jaka będzie sytuacja w budownictwie w 2009 – 2010 r. zadecyduje budownictwo infrastrukturalne. Jeżeli budownictwo infrastrukturalne miałoby być czynnikiem pro wzrostowym w okresie dekoniunktury, to niezbędne jest kontynuowanie podjętych i wprowadzanie nowych działań dla wyeliminowania barier rozwojowych.

Koniunktura w budownictwie

Od trzeciego kwartału 2008 w przedsiębiorstwach budowlanych następowało pogorszenie koniunktury, a w okresie od listopada 2008 do marca 2009 wskaźniki charakteryzujące ogólny klimat koniunktury, portfel zamówień i produkcję budowlaną obniżały się drastycznie, ale w okresie od marca do maja wskaźniki nieco się poprawiły. Jest to spowodowane wzrostem (ale nadal negatywnych) ocen bieżącego i przyszłego portfela zamówień i produkcji budowlanej. Poprawę koniunktury w maju sygnalizowało 16% badanych przedsiębiorstw (miesiąc temu 14%), a pogorszenie 27% (miesiąc temu 31%). Tylko 4,8% badanych przedsiębiorstw deklarowało w kwietniu, że nie odczuwa żadnych barier w prowadzeniu swojej działalności. Najbardziej dokuczliwą barierą w działalności jest konkurencja ze strony innych firm (59% wskazuje na tę barierę). W porównaniu z majem roku poprzedniego wzrosło znaczenie bariery z wiązanej z niedostatecznym popytem i trudnościami w uzyskaniu kredytu. Wykorzystanie zdolności produkcyjnych przedsiębiorstwa oceniają na 75%.

Oceniając sytuację na polskim rynku budowlanym należy zwrócić uwagę na różnice między niskimi wskaźnikami koniunktury, a osiąganymi wynikami w budownictwie. Na oceny koniunktury w budownictwie (wyrażane przez szefów firm) wpływają (niezależnie od trudności w realizacji zadań) **czynniki psychologiczne i powszechność opinii o nieuchronności kryzysu.** Badania koniunktury w kwietniu i maju. wskazują na nieco więcej optymizmu wśród przedsiębiorstw, chociaż nadal wskaźniki koniunktury mają wartości ujemne.

Miesięczne wskaźniki prognozowanego portfela zamówień, ogólnego klimatu koniunktury i wskaźniki wzrostu w budownictwie w 2008 - 2009

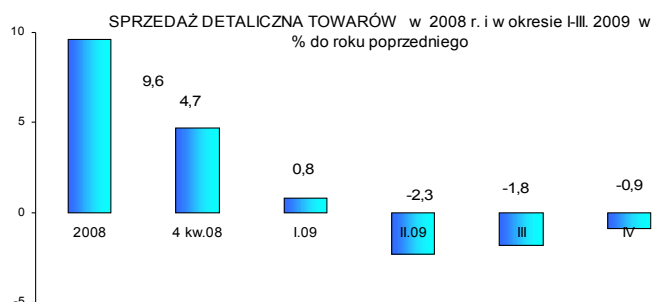

Sprzedaż detaliczna

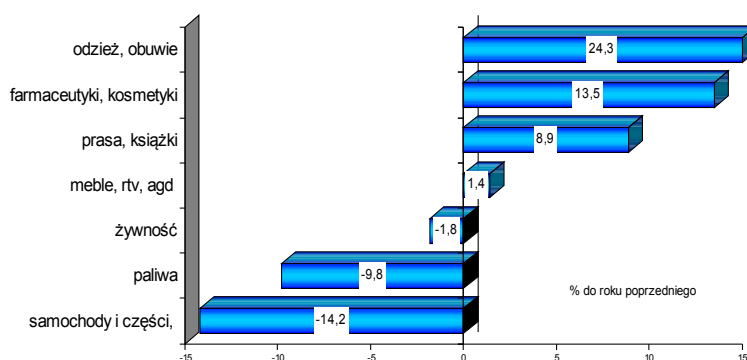
W kwietniu 2009 sprzedaż detaliczna była niższa o 0,7% w porównaniu z kwietniem roku poprzedniego, wobec spadku w marcu br. o 1,8%. Odnotowano pogłębienie spadku sprzedaży samochodów, paliw, mebli i artykułów gospodarstwa domowego. Wskaźniki sprzedaży detalicznej maleją od trzech miesięcy, ale skala spadku jest coraz mniejsza.

Po stopniowym osłabieniu tempa wzrostu obserwowanym w kolejnych kwartałach 2008 r. w okresie czterech miesięcy 2009 r. sprzedaż detaliczna (w przedsiębiorstwach zatrudniających > 9 osób) ukształtowała się poniżej wysokiego poziomu sprzed roku (spadek o 0,9%). Mniejsza niż przed rokiem była w sprzedaży w trzech grupach o najwyższym udziale w sprzedaży detalicznej ogółem; sprzedaż pojazdów samochodowych, motocykli i części (spadek o 14,2%), paliwa stałe, ciekłe i gazowe (spadek o 9,8%). Znotowano też spadek sprzedaży (o 1,8%) żywności, napojów i wyrobów tytoniowych. Natomiast wyższa niż rok temu była sprzedaż odzieży i obuwia (o 24,3%). Sprzedano więcej niż przed rokiem wyrobów farmaceutycznych, kosmetyków i sprzętu ortopedycznego (o 13,5%), prasy i książek (o 8,9%), a mebli, sprzętu radiowo telewizyjnego i artykułów gospodarstwa domowego o 1,4% więcej.

Sprzedaż hurtowa (w cenach bieżących) w przedsiębiorstwach handlowych zatrudniających powyżej 9 osób w kwietniu 2009 była niższa niż rok temu o 11,8% (w marcu spadek sprzedaży hurtowej wynosił 3,2%, w lutym 9,4%).

GRUPY WYROBÓW O ZNACZĄCYM UDZIALE W SPRZEDAŻY DETALICZNEJ
w 1-4. 2009 r. (zmiany w %)

W okresie 4 miesięcy 2009 r. **sprzedaż usług transportowych** w jednostkach transportu (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w cenach stałych zmniejszyła się o 5,1% (przed rokiem notowano wzrost o 10,8%). Spośród grup o znaczącym udziale w transporcie ogółem największy spadek sprzedaży usług odnotowano w transporcie kolejowym i samochodowym zarobkowym. W kwietniu 2009 przewieziono ładunków ogółem o 17,6% mniej niż rok temu.

W maju 2009 ogólny klimat koniunktury w przedsiębiorstwach handlu detalicznego oceniany był nieco lepiej niż przed miesiącem, ale gorzej niż w analogicznym miesiącu roku poprzedniego. Wpływają na to lepsze choć nadal negatywne oceny bieżącej i przyszłej sprzedaży oraz sytuacji finansowej przedsiębiorstw.

W maju sygnalizowany był wolniejszy niż w kwietniu spadek sprzedaży. W konsekwencji przedsiębiorcy są w stanie spłacać zobowiązania z mniejszymi opóźnieniami. Nadmierny stan zapasów towarów utrzymuje się na poziomie sprzed miesiąca. W najbliższych miesiącach spodziewane są niewielkie ograniczenia sprzedaży. Poprawę koniunktury sygnalizuje 19% badanych jednostek, pogorszenie 18%.

W poszczególnych klasach wielkości przedsiębiorstw sytuacja jest zróżnicowana, przedsiębiorstwa małe (w tym micro) oceniają koniunkturę negatywnie, przedsiębiorstwa średnie i duże – pozytywnie. We wszystkich klasach firm wg wielkości odnotowuje się poprawę sytuacji w porównaniu z miesiącem poprzednim. Nieznacznie poprawiają się oceny sytuacji finansowej, chociaż jest ona uznawana za niezadowolającą.

Oceny koniunktury w branżach handlu detalicznego są zróżnicowane. Dodatni wskaźnik koniunktury zanotowano w branży artykułów gospodarstwa domowego oraz w branży włókno, odzież, obuwie. Przedsiębiorstwa branży żywnościowej odnotowują niewielki

wzrost sprzedaży, ale mają nadmierny stan zapasów i ilość zamawianych towarów może być zredukowana. Spośród barier ograniczających działalność nie zanotowano zmian, wciąż największą rolę odgrywa konkurencja na rynku, koszty zatrudnienia oraz obciążenia na rzecz budżetu.

Przedsiębiorstwa usługowe

W maju 2009 w większości badanych grup przedsiębiorstw usługowych koniunktura oceniana była lepiej niż w poprzednim miesiącu. Najbardziej optymistyczne oceny klimatu koniunktury formułują firmy finansowo ubezpieczeniowe, chociaż są one gorsze niż rok temu. Najbardziej negatywne opinie (choć lepsze niż w kwietniu) wyrażają jednostki transportu i gospodarki magazynowej. Jako bariery działalności ankietowane jednostki wskazywały najczęściej wysokie koszty zatrudnienia, konkurencję firm krajowych, niedostateczny popyt, natomiast nie mają trudności (co sygnalizowano już poprzednio) z zatrudnieniem wykwalifikowanych pracowników.

W maju 2009 wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury w przedsiębiorstwach transportu i gospodarki magazynowej był niekorzystny, 14% badanych firm 28% **firm transportowych** odnotowuje poprawę koniunktury, a 26% pogorszenie swojej sytuacji. Dyrektorzy zgłaszają spadek bieżącego popytu i sprzedaży, w konsekwencji sytuacja finansowa oceniana jest pesymistycznie, ma to wpływ na opóźnianie płatności za wykonane usługi. Odnotowuje się spadek cen, przedsiębiorcy planują zmniejszenie zatrudnienia.

Jednostki działalności **finansowej i ubezpieczeniowej** informują, że w maju 2009 ich sytuacja była nieco korzystniejsza niż miesiąc temu. Poprawę koniunktury odnotowuje 31% firm, a pogorszenie 8%. Dyrektorzy zgłaszają niewielki wzrost popytu i sprzedaży usług, utrzymują się pesymistyczne oceny bieżącej sytuacji finansowej. Prognozy są korzystne, wzrost cen będzie niewielki, zatrudnienie będzie ograniczane w stopniu mniejszym niż poprzednio deklarowano.

Jednostki zajmujące się **zakwaterowaniem i gastronomią** oceniały w maju swoją sytuację nieco lepiej niż w kwietniu; poprawę koniunktury odnotowuje 24% badanych firm, a pogorszenie 18%. Na takie oceny wpływają lepsze niż przed miesiącem prognozy popytu, sprzedaży oraz sytuacji finansowej przy mniej pesymistycznych ocenach bieżących. Zgłaszany jest niewielki wzrost aktualnych i przewidywanych cen, liczba zatrudnionych może nieznacznie wzrosnąć.

W maju w jednostkach **informacji i komunikacji** wskaźniki ogólnego klimatu koniunktury nie zmieniły się w porównaniu z kwietniem. Poprawę koniunktury odnotowało

24% badanych firm, pogorszenie 10%. Dyrektorzy jednostek informują o niewielkim spadku bieżącego popytu i sprzedaży, wzrastają opóźnienia w ściąganiu należności. Sygnalizowany jest spadek cen usług, może nawet nastąpić niewielki wzrost zatrudnienia.

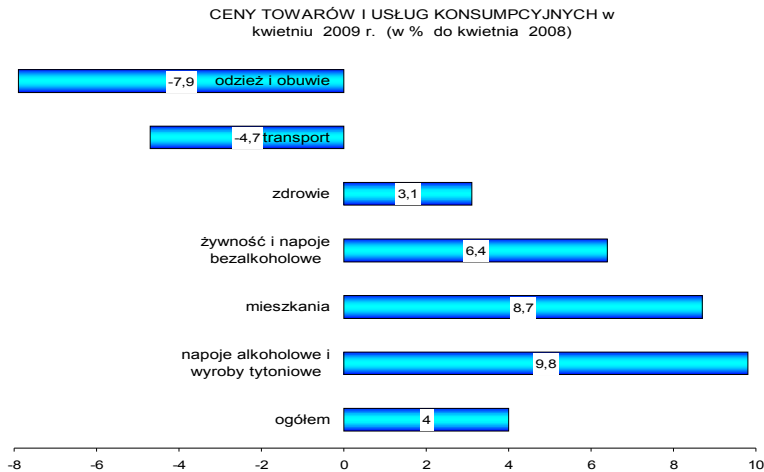
W maju 2009 r. podobnie jak miesiąc wcześniej zaobserwowano nieznaczną poprawę nastrojów konsumenckich polskiego społeczeństwa.

Bieżący wskaźnik – syntetycznie obrazujący aktualne tendencje zmian w konsumpcji indywidualnej zwiększył się w maju 2009 nieznacznie osiągając poziom - 24,3 pkt, który był jednak niższy niż na początku roku. W podobny sposób kształtował wskaźnik wyprzedzający - obrazujący oczekiwane w najbliższych miesiącach zmiany w tendencjach konsumpcji indywidualnej. W maju 2009 wskaźnik podniósł się do poziomu – 34,8 pkt., ale także nie osiągnął poziomu z początku roku.

Obserwowane najpierw w kwietniu, a następnie w maju pozytywne zmiany wskaźników ufności konsumenckiej dotyczą w zasadzie wszystkich podstawowych czynników wpływających na kształtowanie tendencji zmian konsumpcji gospodarstw domowych, a więc ocen zmian sytuacji finansowej gospodarstw domowych i ogólnej sytuacji gospodarczej kraju (zarówno w ostatnich jak i w najbliższych 12 miesiącach), obecnego dokonywania ważnych zakupów i oczekiwanych zmian w poziomie bezrobocia (w najbliższych 12 miesiącach) oraz możliwości oszczędzania pieniędzy (w najbliższych 12 miesiącach).

W kwietniu 2009 r. roczny wskaźnik wzrostu cen konsumpcyjnych wynosił 4% (w marcu 3,6%), powyżej górnej granicy dopuszczalnych odchyień od t.zw. „celu inflacyjnego polityki pieniężnej NBP”, określonej na poziomie 3,5%.

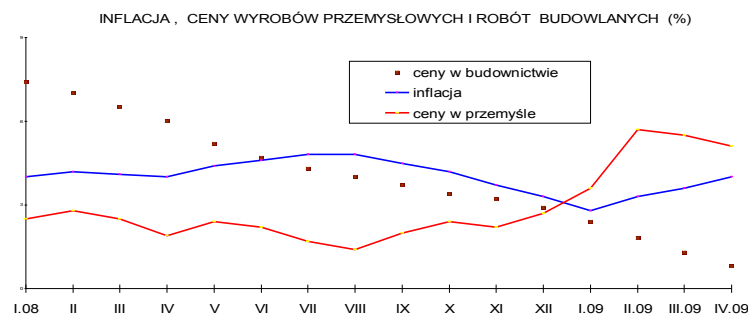
Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w kwietniu 2009 był wyższy niż w marcu. Największy wpływ na ukształtowanie się wskaźnika inflacji miały podwyżki opłat związanych z mieszkaniami oraz ceny żywności. Zdrożały również napoje alkoholowe, hotele i restauracje, rekreacja i kultura, zdrowie. Na niezmiennym poziomie utrzymały się ceny łączności, natomiast obniżyły się ceny transportu oraz odzieży i obuwia.

Roczne tempo wzrostu cen producentów w przemyśle w kwietniu 2009 wyniosło 5,1% (w marcu 5,5%), a w budownictwie 0,8% (w marcu 1,3%).

Znaczący (podobnie jak przed miesiącem) wzrost cen zanotowano w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię, gaz i wodę (20%). W górnictwie wzrost cen jest coraz większy; w kwietniu 2009 ceny wzrosły o 11,4% (w marcu o 10,1%, w lutym 8,9%). W przetwórstwie przemysłowym ceny wzrosły o 2,8% i był to wzrost nieco niższy niż w marcu (3,2%) i w lutym, kiedy wynosił 3,4%.

W budownictwie dynamika wzrostu cen systematycznie zmniejsza się mimo wzrostu płac, decydują o tym malejące ceny materiałów budowlanych.

Stopy procentowe NBP bez zmian, niższe rezerwy obowiązkowe

Rada Polityki Pieniężnej na posiedzeniu 28 i 29 kwietnia 2009 r. utrzymała stopy procentowe NBP na dotychczasowym poziomie. Stopy procentowe wg stanu na 30.4.2009 w skali rocznej wynosiły: referencyjna 3,75%, lombardowa 5,25%, depozytowa o 2,25 %, redyskonta weksli 4,00%. W okresie od października 2008 r. do marca 2009 r. podstawowa stopa procentowa NBP została obniżona o 225 punktów bazowych (z 6% do 3,75%). Obniżone zostały rezerwy obowiązkowe, co powinno stworzyć bankom zwiększone możliwości udzielania kredytów.

NBP, Rada Polityki Pieniężnej: " W ostatnim okresie zmienność kursów walut krajów Europy Środkowo-Wschodniej, w tym złotego, uległa pewnemu obniżeniu, pozostając jednak w większości tych krajów na stosunkowo wysokim poziomie. W kwietniu br. roczne tempo wzrostu cen konsumpcyjnych w Polsce wzrosło do 4,0%, utrzymując się powyżej celu inflacyjnego, który wynosi 2,5%, oraz górnej granicy odchyień od celu, określonej na poziomie 3,5%. Do utrzymywania się inflacji na podwyższonym poziomie przyczynia się wysokie roczne tempo wzrostu cen regulowanych, w tym cen nośników energii oraz usług związanych z użytkowaniem mieszkania. Wzrost inflacji w kwietniu wynikał przede wszystkim ze wzrostu cen żywności oraz cen w grupie transport, co było związane z wcześniejszym znacznym osłabieniem kursu złotego, a także ze wzrostu cen wyrobów akcyzowych. Wzrosły też wszystkie miary inflacji bazowej. W ocenie Rady w najbliższych miesiącach inflacja prawdopodobnie obniży się, choć nadal będzie się kształtować na podwyższonym poziomie głównie ze względu na relatywnie wysoki roczny wskaźnik cen żywności oraz cen regulowanych, w tym przede wszystkim cen nośników energii. W średnim okresie recesja w gospodarce światowej przyczyniająca się do spowolnienia krajowego wzrostu gospodarczego będzie ograniczać presję inflacyjną w Polsce. W kierunku ograniczenia popytu, a przez to presji inflacyjnej będzie również oddziaływać dalsze pogarszanie się sytuacji na rynku pracy i związany z tym spadek dynamiki realnych wynagrodzeń oraz mniej korzystna niż w minionym okresie sytuacja finansowa przedsiębiorstw. W tym samym kierunku oddziałuje także zaostrzenie warunków kredytowania przez banki. W kierunku wzrostu cen będzie natomiast oddziaływać obserwowana wcześniej znaczna deprecjacja złotego. Rada ocenia prawdopodobieństwo ukształtowania się inflacji w średnim okresie poniżej celu inflacyjnego za wyższe od prawdopodobieństwa, że inflacja będzie wyższa od celu. Decyzje Rady w nadchodzących miesiącach będą uwzględniać napływające informacje dotyczące perspektyw wzrostu gospodarczego i inflacji, sytuację na rynkach finansowych w Polsce i na świecie informacje dotyczące sektora finansów publicznych oraz kształtowanie się kursu złotego. Ponadto Rada uznała, że pełniejsza ocena perspektyw inflacji będzie możliwa po zapoznaniu się z wynikami czerwcowej projekcji (...). Rada podjęła decyzję o obniżeniu stopy rezerwy obowiązkowej o 0,5 pkt. proc. z 3,5% do 3%. Decyzja ta ma zastosowanie do rezerwy obowiązkowej podlegającej utrzymaniu od dnia 30 czerwca 2009 r. W ocenie Rady obniżenie stopy rezerwy obowiązkowej powinno stworzyć bankom dodatkowe możliwości zwiększenia akcji kredytowej. Rada będzie nadal analizowała wpływ zmian sytuacji na krajowym rynku międzybankowym na działanie mechanizmu transmisji polityki pieniężnej w Polsce. Rada podtrzymuje dotychczasowe stanowisko, że przystąpienie Polski do ERM II i strefy euro powinno nastąpić w najbliższym możliwym terminie, po uzyskaniu

koniecznego poparcia politycznego dla zmian w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i innych aktach prawnych niezbędnych dla przyjęcia euro w Polsce.

Z „Informacji NBP po posiedzeniu RPP” 27 maj 2009 r. www.nbp.pl

Na Warszawskiej Gieldzie Papierów Wartościowych

Na Warszawskiej Gieldzie Papierów Wartościowych przy dużej zmienności w ciągu miesiąca WIG-20, indeks największych spółek notowanych na WGPW był w końcu maja 2008 r. o 0,79% wyższy w porównaniu z końcem 2008 r. (30 kwietnia był o 0,49% wyższy) wyższy; a WIG, indeks wszystkich spółek notowanych na WGPW był wyższy o 7,69% (30 kwietnia o 6,57 pkt.%).

Inflacja, podaż pieniądza, kursy walut, stopy procentowe

Wyszczególnienie	XII.08	III.2009	IV2009	V.2009
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI), zmiany w %	3,3	3,6	4,0	3,7**
Wskaźnik cen produkcji sprzedanej przemysłu (PPI); zmiany w %	2,7	5,5	5,1	X
Wskaźnik cen produkcji budowlanej; zmiany w %	2,9	1,3	0,8	X
Podaż pieniądza ogółem, M3, mld zł na koniec okresu	666,3	683,7	679,9	X
Pieniądz gotówkowy w obiegu w mld zł na koniec okresu	90,7	91,1	92,4	X
Depozyty ogółem w mld zł na koniec okresu	569,6	587,8	582,8	X
Należności krajowe w mld zł na koniec okresu	649,0	684,8	673,1	X
Średni kurs zł/ 100 EURO, na koniec okresu*/	417,2	470,0	438,4	445,9
Średni kurs zł/ 100 USD, na koniec okresu*/	296,2	354,2	328,6	318,1
Stopa oprocentowania kredytu lombardowego (%) na koniec okresu	6,50	5,25	5,25	5,25
Referencyjna stopa procentowa (%) na koniec okresu	5,00	3,75	3,75	3,75
Rentowność obligacji dwuletnich (%)	5,10	5,61	5,50	5,03
Rentowność obligacji pięcioletnich (%)	5,30	6,25	5,86	5,71
Rentowność obligacji dziesięcioletnich (%)	5,33	6,25	6,21	6,06

Źródło: GUS, Biuletyny Statystyczne, wstępne szacunki NBP i Miesięczny Przegląd Makroekonomiczny BRE BANK SA z marca 2009 r., */ według kursu zamknięcia w ostatnim dniu danego okresu, **/nasze przewidywania

W eksporcie wzrósł udział towarów konsumpcyjnych

GUS: „Obroty towarowe w handlu zagranicznym po trzech miesiącach br. były niższe niż przed rokiem. W rezultacie wolniejszego spadku po stronie eksportu niż importu poprawiło się ujemne saldo wymiany towarowej. Obniżyły się obroty (wyrażone w złotych) ze wszystkimi grupami krajów, z wyjątkiem krajów rozwijających się. W wyniku wyższej niż w I kwartale ub. roku dynamiki obrotów artykułami rolno-spożywczymi, zwiększył się udział tej grupy towarów w wymianie ogółem. W strukturze rozdysponowania importu obniżył się udział importu towarów na cele inwestycyjne oraz zużycie pośrednie, a wzrost - towarów konsumpcyjnych(...)Najbardziej obniżyła się wymiana z krajami Europy Środkowo-Wschodniej, natomiast niewielki wzrost obrotów wyrażonych w złotych odnotowano z krajami rozwijającymi się. Eksport do krajów rozwiniętych (w tym krajów UE) obniżał się

wolniej niż import, co wpłynęło na poprawę dodatniego salda wymiany z tymi grupami krajów w porównaniu z ub. rokiem; saldo obrotów z pozostałymi grupami krajów było ujemne. Wzrosła dynamika obrotów artykułami rolno-spożywczymi i w rezultacie zwiększył się udział tej grupy towarów w obrotach ogółem. W imporcie ogółem zmniejszył się udział importu towarów przeznaczonych na cele inwestycyjne i na zużycie pośrednie, a wzrost – towarów konsumpcyjnych.

Informacja GUS o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju, maj 2009., str.4, www.stat.gov.pl

Zmniejszył się deficyt handlowy.

GUS: „Eksport liczony w złotych w cenach bieżących był mniejszy niż w I kwartale ub. roku o 3,3% i wyniósł 99,4 mld zł, a import obniżył się o 11,6% do 107,6 mld zł. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem w wysokości 8,2 mld zł (przed rokiem minus 18,9 mld zł). Obroty liczone w euro zmniejszyły się po stronie eksportu o 20,3% do 22,7 mld EUR, a po stronie importu – o 27,0% do 24,6 mld EUR. Ujemne saldo wyniosło 1,9 mld EUR (w ub. roku minus 5,2 mld EUR). Eksport w dolarach USA wyniósł 30,1 mld USD i był niższy o 27,5%, import - 32,7 mld USD, tj. o 33,5% niższy niż przed rokiem, a ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 2,6 mld USD (w ub. roku minus 7,7 mld USD). I

Informacja GUS o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju, maj 2009., str. 37, www.stat.gov.pl

Obroty handlu zagranicznego; styczeń - marzec 2009 r.

Wyszczególnienie	I-III 2009	<u>I-III.2009</u> <u>I-III.2008</u>	Struktura w %
Eksport w mld EURO, z tego:	22,7	79,7	100,0
Kraje UE	18,3	80,8	80,3
Kraje Europy Środkowo-Wschodniej	1,6	61,3	6,8
Import w mld euro, z tego:	24,6	73,0	100,0
Kraje UE	14,7	69,4	59,6
Kraje Europy Środkowo-Wschodniej	2,7	69,0	10,8

GUS „Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju. maj 2009 r

Główni partnerzy

GUS: „Wartość obrotów z Niemcami w eksporcie nieznacznie wzrosła - o 0,9% do poziomu 26,4 mld zł (6,1 mld EUR), natomiast w imporcie zmniejszyła się o 18,9% do 23,2 mld zł (5,3 mld EUR). Wymiana zamknęła się dodatnim saldem 3,2 mld zł (0,7 mld EUR) wobec ujemnego salda 2,4 mld zł (minus 0,7 mld EUR) w ub. roku. Udział Niemiec wzrósł w eksporcie ogółem z 25,5% do 26,6%, a w imporcie ogółem obniżył się z 23,5% do 21,6%.(...) Wśród naszych partnerów handlowych kolejne pozycje zajmowały: w eksporcie – Francja (7,2%), Włochy (7,0%), W.

Brytania (6,1%), Republika Czeska (5,6%), Niderlandy (4,4%), Rosja (3,8%), Szwecja (2,9%), Belgia (2,7%), Hiszpania (2,6%), a w imporcie – Chiny (10,2%), Rosja (9,6%), Włochy (6,6%), Francja (4,5%), Republika Czeska (3,5%), Niderlandy (3,3%), Republika Korei (3,1%), W. Brytania (2,9%) oraz Stany Zjednoczone (2,7%)”.

Informacja GUS o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju, maj 2009. str 40, www.stat.gov.pl

Wzrósł eksport rolno-spożywczy

GUS: „Eksport produktów rolno-spożywczych, w porównaniu z I kwartałem ub. roku, był wyższy o 22,1% i wyniósł 11694,7 mln zł (2669,0 mln EUR), a import wzrósł o 15,9% i ukształtował się na poziomie 9507,5 mln zł (2175,6 mln EUR). Obroty zamknęły się dodatnim saldem 2187,2 mln zł (493,4 mln EUR) wobec dodatniego salda 1369,6 mln zł (379,4 mln EUR) w ub. roku. Udział produktów rolno-spożywczych w obrotach ogółem zwiększył się z 9,3% do 11,6% w eksporcie oraz z 6,7% do 8,8% w imporcie, w porównaniu z I kwartałem ub. roku. Wzrost obrotów towarami rolno-spożywczymi odnotowano ze wszystkimi grupami krajów. Eksport do krajów Europy Środkowo-Wschodniej zwiększył się o 50,3% (m.in. owoców świeżych do Rosji oraz mięsa wieprzowego na Ukrainę), do krajów rozwijających się o 46,0% (m.in. pszenicy do Egiptu) oraz do krajów rozwiniętych o 17,7%, w tym do UE o 17,6% (m.in. wyrobów tytoniowych do Francji oraz mięsa wołowego do Włoch). Import z krajów Europy Środkowo-Wschodniej wzrósł o 24,6% (m.in. nasion rzepaku i rzepiku oraz makuchów z Ukrainy), z krajów rozwiniętych o 18,4%, w tym z krajów UE o 19,9% (m.in. mięsa wieprzowego z Niemiec i Danii), z krajów rozwijających się o 6,9% (m.in. z Chin: filetów i pozostałego mięsa z ryb świeżego, schłodzonego lub zamrożonego). W strukturze geograficznej eksportu produktów rolno-spożywczych wzrósł udział krajów Europy Środkowo-Wschodniej z 8,8% w I kwartale ub. roku do 10,8% oraz krajów rozwijających się z 5,6% do 6,7%, natomiast obniżył się – krajów rozwiniętych z 85,6% do 82,5% (w tym krajów UE zmniejszył się z 81,7% do 78,6%). Łącznie na rynki krajów rozwiniętych i krajów Europy Środkowo-Wschodniej skierowano 93,3% eksportu produktów rolno-spożywczych (w I kwartale ub. roku 94,4%). W imporcie obniżył się udział krajów rozwijających się z 22,8% do 21,0%, natomiast udział krajów rozwiniętych zwiększył się z 75,3% do 76,9% (w tym krajów UE – z 68,3% do 70,7%), a krajów Europy Środkowo-Wschodniej wzrósł z 1,9% do 2,1%”. - Informacja GUS o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju, maj 2009., str 43 i 44, www.stat.gov.pl

Nadwyżka na rachunku bieżącym bilansu płatniczego

GUS, NBP: „Rachunek bieżący bilansu płatniczego¹⁴ w marcu br. zamknął się dodatnim saldem w kwocie 75 mln EUR (wobec minus 1960 mln EUR w analogicznym miesiącu ub. roku). Na stan salda rachunku bieżącego wpłynęła głównie poprawa salda obrotów towarowych oraz wysoki napływ transferów otrzymanych z Unii Europejskiej zarejestrowanych w transferach bieżących. Saldo obrotów towarowych w marcu br. wyniosło minus 77 mln EUR (przed rokiem minus 1470 mln EUR). Wpływy z eksportu towarów wyniosły 8467 mln EUR tj. o 16,3% mniej niż przed rokiem, a wypłaty za import zmniejszyły się o 26,2%, do 8544 mln EUR. Saldo usług w marcu br. było dodatnie i wyniosło 125 mln EUR (przed rokiem 167 mln EUR). Przychody z eksportu usług zmniejszyły się w skali roku o 15,4% (do 1454 mln EUR), a rozchody z tytułu importu usług obniżyły się o 14,4% (do 1329 mln EUR). Na wartość salda usług złożyły się: dodatnie saldo usług transportowych (182 mln EUR), dodatnie saldo podróży zagranicznych (121 mln EUR) oraz ujemne saldo pozostałych usług (178 mln EUR). Saldo dochodów w marcu br. ukształtowało się na poziomie minus 431 mln EUR (przed rokiem minus 1051 mln EUR). Złożyły się na nie przychody w wysokości 432 mln EUR (spadek o 20,7% w ujęciu rocznym) i rozchody w wysokości 863 mln EUR (spadek odpowiednio o 45,9%). Saldo transferów bieżących w marcu br. było dodatnie i wyniosło 458 mln EUR (wobec 394 mln EUR przed rokiem). Wartość przychodów zmniejszyła się w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku o 1,7% (do 879 mln EUR), a wartość rozchodów o 15,8% (do 421 mln EUR)”.

Informacja GUS o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju, maj 2009., str 52 i 53, www.stat.gov.pl

Wybrane pozycje bilansu płatniczego na bazie transakcji

Wyszczególnienie	III.08	II.09	III.09	Dane skumulowane	
				III.07 - II.08	III.08 - II.09
Obroty bieżące, saldo, mln EUR	-1960	915	75	-16427	-15079
Eksport, mln EUR	10113	7569	8467	111138	113389
Import, mln EUR	11583	7540	8544	124382	127286
Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce, mln EUR	926	117	407	15879	9570

Źródło: NBP, Departament Statystyki: za luty 2009 r. dane skorygowane, za marzec 2009 r. dane wstępne (dane skumulowane są prezentowane krocząco w ujęciu 12 miesięcy).

CASE: „zacznie się powoli poprawiać”

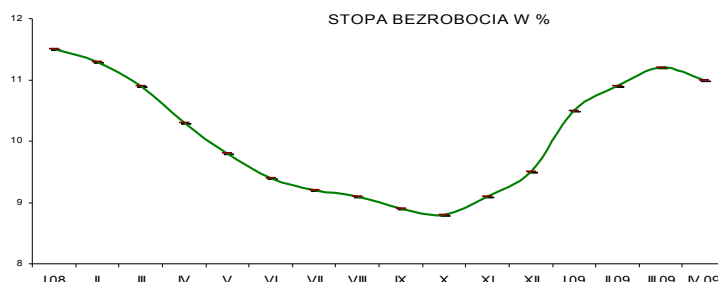
CASE: „Wyjątkowo wysoki spadek eksportu i importu w I kw. br. nie powinien już się powtórzyć, gdyż otoczenie zewnętrzne Polski zacznie się powoli poprawiać. Duże osłabienie złotego w ujęciu realnym będzie sprzyjało coraz mniejszym spadkom eksportu; to ono głównie sprawiło wyraźnie niższy spadek dynamiki eksportu niż importu. Znacznie mniejsza skala recesji w Polsce niż u partnerów handlowych sugerowałaby coś odwrotnego. Rachunek bieżący był prawie w równowadze w I kwartale i to zapowiada jego duży spadek w 2009 roku do 2-3% PKB z 5,5% w 2008 roku. Mimo wysokiego spadku

inwestycji bezpośrednich netto, prognoza bilansu popytu i podaży na waluty obce czyli całego bilansu płatniczego sugeruje przewagę ich podaży w 2009 r., więc złoty powinien wykazywać tendencję do wzmocnienia się. Sprzyjać temu będzie także stopniowa obniżka premii za ryzyko inwestowania w aktywa finansowe w naszym kraju.”

Źródło: raport CASE, 27 maj 2009 r. - portal:www.case.research.eu

Zmiany na rynku pracy - spada zatrudnienie i wolniej rosną płace

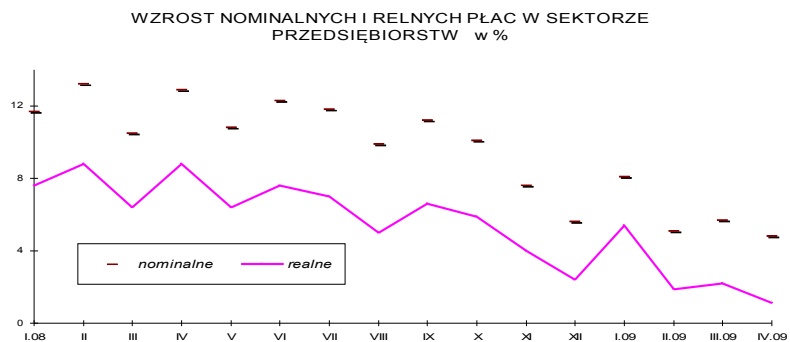
Stopa bezrobocia rejestrowanego wynosiła w końcu kwietnia 2009 r. 11% (w końcu marca 11,2%). Zatrudnienie w przedsiębiorstwach było w kwietniu 2009 r. o 1,4% niższe w porównaniu z kwietniem 2008 r. Przeciętne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w kwietniu 2009 r. było o 4,8% wyższe niż rok temu, a po 4 miesiącach wzrost płac wynosił 5,9%. Tempo wzrostu średnich płac od kilku miesięcy wyraźnie maleje.

GUS: „Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w kwietniu br. było o 1,4% niższe niż przed rokiem, przy czym najgłębszy spadek utrzymał się w przetwórstwie przemysłowym. Stopa bezrobocia rejestrowanego zmniejszyła się o 0,2 pkt proc. – do 11,0%, nadal jednak była wyższa niż przed rokiem (10,3%). Wstępne wyniki badania aktywności ekonomicznej ludności potwierdzają niekorzystne tendencje zachodzące na rynku pracy w I kwartale br. W porównaniu z IV kwartałem ub. roku zmniejszyła się liczba pracujących, a pogorszeniu wskaźnika zatrudnienia oraz współczynnika aktywności zawodowej towarzyszył wzrost stopy bezrobocia (do 8,3%). Przeciętne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w kwietniu br. rosły w ujęciu rocznym w tempie wolniejszym (nominalnie 4,8%, a realnie 1,1%) niż w poprzednich miesiącach. Dalszemu osłabieniu uległa dynamika siły nabywczej świadczeń emerytalno-rentowych, w większym stopniu w systemie rolników indywidualnych (...). Spośród działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu, w kwietniu br. najgłębszy spadek zatrudnienia w skali roku miał miejsce w firmach produkujących odzież (o 16,4%), pojazdy samochodowe, przyczepy i naczepy (o 13,1%), wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 9,7%) oraz meble (o 8,9%). Obniżyło się również zatrudnienie m.in. w produkcji wyrobów z gumy i tworzyw

szucznych (o 6,3%) oraz maszyn i urządzeń (o 5,4%). Największy wzrost przeciętnego zatrudnienia obserwowano w robotach budowlanych specjalistycznych (o 7,1%), handlu detalicznym (o 4,7%) oraz budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 4,5%). Utrzymał się także wzrost zatrudnienia m.in. w budowie budynków (o 1,9%), wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego (o 1,4%), handlu hurtowym (o 1,3%) oraz transporcie lądowym i rurociągowym (o 0,4%).”

Informacja GUS o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju, kwiecień 2009, str.3-4 i 6, www.stat.gov.pl

Zatrudnienie, wynagrodzenia, bezrobocie

Wyszczególnienie	XII.08	I.09	II.09	III.09	IV.09
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w tys. osób	5364	5374	5352	5325	5309
Zmiany zatrudnienia w % do roku poprzedniego	2,2	0,7	-0,2	-0,9	-1,4
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w zł	3428	3216	3196	3333	3295
Zmiany płac nominalnych w % do roku poprzedniego	5,6	8,1	5,1	5,7	4,8
Zmiany płac realnych w % do roku poprzedniego	2,4	5,4	1,9	2,2	1,1
Przeciętna miesięczna emerytura brutto w zł	1449	1454	1457	1548	1556
Bezrobotni zarejestrowani w tys. osób	1474	1634	1719	1759	1720
Stopa bezrobocia w %	9,5	10,5	10,9	11,2	11,0

GUS „Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju w kwietniu 2009 r.”

W pierwszym kwartale 2009 obniżyły się wyniki finansowe we wszystkich działach gospodarki, w efekcie były znacznie gorsze w porównaniu z bardzo korzystnymi uzyskanymi rok temu. Wskaźniki te były jednak lepsze od zanotowanych w czwartym kwartale 2008 r.

W pierwszym kwartale 2009 r. wyniki finansowe przedsiębiorstw objętych badaniami¹ były gorsze niż przed rokiem, niższy był zysk netto, wzrosła liczba przedsiębiorstw deficytowych, a strata netto była prawie 3 krotnie wyższa niż rok temu. Mniej korzystne były wszystkie podstawowe wskaźniki ekonomiczno – finansowe; pogorszył się wskaźnik poziomu kosztów, w strukturze rodzajowej kosztów zwiększył się udział wynagrodzeń brutto, usług obcych i energii. Zmniejszył się udział zużycia materiałów. Podkreślić należy, że wyniki pierwszego kwartału 2009 z rentownością netto 2,2% były korzystniejsze w porównaniu z czwartym kwartałem 2008, kiedy wskaźnik rentowności kształtował się na granicy opłacalności (-0,1%).

Sytuację finansową sektora przedsiębiorstw w pierwszym kwartale 2009 r. charakteryzowały następujące tendencje i wielkości:

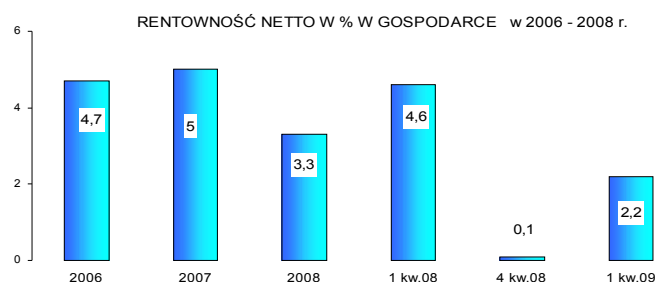
- przychody z całokształtu działalności rosły wolniej niż koszty ich uzyskania; przychody wzrosły o 3,4%, a koszty o 6,6%, co znalazło odzwierciedlenie w pogorszeniu wskaźnika poziomu kosztów (97,1% w 1 kwartale 2009 wobec 94,1% rok temu).
- przedsiębiorcy wypracowali w 1 kwartale 2009 r. dodatni wynik finansowy brutto w łącznej kwocie 13,4 mld zł, wobec 25,7 mld przed rokiem (był niższy o prawie 50%). Wynik finansowy netto wynosił w 1 kwartale 2009 r. 9,8 mld zł (na co składał się zysk przedsiębiorstw w kwocie 25,7 mld zł i strata 15,9 mld zł). W porównaniu z 1 kwartałem 2008 r. wynik finansowy netto był w niższy o prawie 40%.
- Zysk netto wykazywało 62,3% przedsiębiorstw, a ich udział w przychodach obniżył się z 80,7% do 69,5%. Oznacza to, że w 1 kwartale 2009 r. 38% przedsiębiorstw było deficytowych).
- rentowność obrotu netto wynosiła w 1 kwartale 2009 roku 2,2%, a rok temu 4,8%. W czwartym kwartale 2008 r. wskaźnik rentowności netto był ujemny.
- 45,2% badanych przedsiębiorstw wykazało w 1 kwartale 2009 r. sprzedaż na eksport, poziom sprzedaży eksportowej był niższy o 4,4% w porównaniu z rokiem ubiegłym, a udział sprzedaży eksportowej w przychodach ogółem zmniejszył się z 20,7% do 19,4%.
- Nie wszystkie najważniejsze dziedziny gospodarki były w 1 kwartale 2009 rentowne; budownictwo oraz hotele i gastronomia wykazywały w 1 kwartale 2009 straty. W przemyśle przetwórczym straty notowały zakłady przetwórstwa ropy naftowej i producenci wyrobów drzewnych.

¹ Dane obejmują 17440 podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, których liczba pracujących wynosi 50 osób i więcej

Wyniki finansowe sektora przedsiębiorstw

Wyszczególnienie	2007	2008	1 kw.08	1 kw.09
Rentowność obrotu brutto w gospodarce w %	6,1	4,2	5,9	3,0
Rentowność obrotu netto w gospodarce w %	5,0	3,3	4,6	2,2
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia	33,8	33,3	33,0	31,9
Wynik finansowy brutto w mld zł	104,9	79,9	25,7	13,4
Wynik finansowy netto w mld zł	86,2	63,0	20,4	9,8

Źródło: GUS Biuletyny Statystyczne

Szybki wzrost deficytu budżetowego

W okresie pierwszych 4 miesięcy 2009 r. dochody budżetu państwa wynosiły 89,3 mld zł (stanowiło to 29,5% kwoty założonej w ustawie). Największe pozycje w strukturze dochodów stanowiły podatki pośrednie (58,4%), podatki dochodowe od osób prawnych (11,9%) od osób fizycznych (13,8%) oraz dochody budżetu państwa z tytułu napływu środków z Unii Europejskiej i innych źródeł niepodlegających zwrotowi (9%).

Wpływy z podatków pośrednich były o 2,3% mniejsze niż przed rokiem. Od osób prawnych wpływy z podatków były o 9% niższe w porównaniu z rokiem poprzednim, a o osób fizycznych o 2,2% niższe.

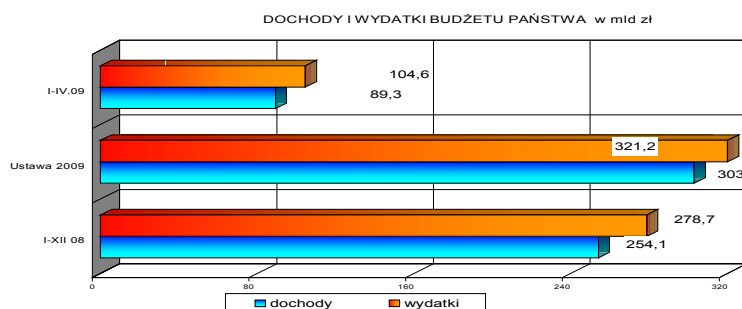
Wydatki w okresie pierwszych 4 miesięcy 2009 r. wynosiły 104,6 mld zł (32,6% ustawy). Udział subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w wydatkach ogółem wynosił 18,3%. Po 4 miesiącach deficyt zamknął się kwotą 15,3 mld zł i było to 84,3% kwoty deficytu założonego w ustawie na rok 2009.

Według danych izb skarbowych i celnych zaległości z tytułu podatków wg stanu z dnia 31.12.2008 wynosiły 19,8 mld zł, w tym zaległości z lat ubiegłych 14,2 mld zł.

Wybrane pozycje w budżecie państwa w mld zł

Wyszczególnienie	Ustawa 08	I-XII.08	Ustawa 09	I.09	I-II.09	I-III.09	I-IV.2009
Dochody (podatki pośrednie, podatek dochodowy, wpływy z cła) w mld zł	281,8	254,1	303,0	27,7	46,7	65,7	89,3
Wydatki	308,9	278,7	321,2	24,8	52,0	76,9	104,6
Saldo	-27,1	-24,6	-18,2	2,9	-5,3	-11,2	-15,3

GUS „Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju. kwiecień 2009 r.”

Podsumowanie

Aktualizowane prognozy wskazują na prawdopodobieństwo stopniowej stabilizacji i poprawy koniunktury w polskiej gospodarce, ale wiele zależy od uwarunkowań zewnętrznych. Czy, w jakim stopniu i w jakich sekwencjach czasowych programy antykrzysowe doprowadzą do powstrzymania recesji i wejścia na ścieżkę wzrostu gospodarczego w USA i w strefie EUR? Polska gospodarka dotychczas okazywała się względnie odporna na kryzys i mamy nadzieję na utrzymanie tej przewagi także w przyszłości. W tym kierunku zmierzały i zmierzają działania polskiego rządu, NBP i innych instytucji odpowiedzialnych za polską politykę gospodarczą. Elementem realizowanego w Polsce programu antykrzysowego są finansowane z budżetu gwarancje kredytowe dla firm. Działania rządu i innych instytucji zmierzają w kierunku poprawy prawa, żeby było ono bardziej przyjazne dla prowadzenia działalności gospodarczej. Rząd, pracodawcy i związki zawodowe dyskutują nad zmianami w regulacjach rynku pracy - sprzyjającymi poprawie warunków działalności gospodarczej. Istotnym czynnikiem osłabiającym ujemny wpływ kryzysu na polską gospodarkę jest integracja z UE-27 i wykorzystanie środków z funduszy strukturalnych i funduszu spójności UE. Perspektywa możliwie nieodległego wejścia Polski do strefy EUR powinna wpłynąć na zmniejszenie ryzyka dla inwestycji zagranicznych w Polsce. Istotne znaczenie dla wypracowania odpowiedniej polityki antykrzysowej będzie miała zapowiedziana po I półroczu nowelizacja ustawy budżetowej na 2009 r. oraz prace nad projektem ustawy budżetowej na 2010 r.

Zofia Bolkowska, Marek Misiak